

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

Det enkle friluftslivet

Arne Næss om dypøkologi

BESTILL MARKAKALENDEREN FOR 2011 – SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Det enkle, må jeg be.

Hovedtemaet denne gang går rett inn i kjernen av NOAs virksomhet og eksistensberettigelse, fordi vi mener at det enkle friluftslivet ansporer til bramfri og lite prangende livsførsel. Å mene det er første skritt, å ville det kommer så, men så er det å gjøre det. Det er det vanskelige. Det å gå i bresjen for det alene, passer de færreste av oss. Men vi kan forberede grunnen. Det kan vi kanskje ved å bevirke at våre beste politikere får aksept for de nødvendige innstramminger og tiltak som vi vet må til for å få en bærekraftig utvikling.

Arne Næss holdt en gang et kåseri om sin økofilosofi i en NOA-sammenheng og overlot oss manuskriptet etterpå. Vi har lenge tenkt på hvordan vi skulle publisere det. Vi hadde engang en småskriftserie den gangen vi het Østlandske Naturvernforening, en serie vi gjerne ville blåse liv i igjen.

Der hadde et slikt hefte passet, men så er det budsjettdekningen, da. Når vi nå har valgt det enkle friluftsliv som hovedtema for Grevlingen, var det nå eller aldri.

Sigmund Hågvars nattlige skitur passer som hånd i hanske til vårt tema. Poetisk og nøkternt får vi et eksempel på hva man kan få med seg ved å tenke litt oppfinnsomt og annerledes, uten den store ståhei.

Vandring i eventyrskogene er nettopp av de elementer som gir gode turopplevelser, så de slipper vi ikke tak i. Begrepet 'eventyrskog' er etter at NOA lanserte det og tok det i bruk, etablert i offentlige utredninger og forskrifter. På oppdrag av Bærekraftig Follo har NOA ved Helen Svensson stått for eventyrskogregistrering i Follo.

Turveinytt. I år er det 100 år siden det første forslag til det som senere ble turveiene, ble sendt myn-

dighetene. Turveiene, disse bilfrie grønne korridorene mellom byen og Marka, ble svært lenge stemoderlig behandlet. OOF og NOA har i mange år vært trofaste pådrivere. Nå har det løsnet. Ser vi et øyeblikk bort fra skandalen med planlagt og vedtatt kunstig pumping av Alnaelva opp (sic.) og rundt Alnabru godsterminal, har tunge løft vært foretatt: I fjor sørget kreative folk i kommunen for at turvei D10 ble videreført i tunnel under jernbanen og frem til Rommensletta. I år ble endelig tunnelgjennomslaget i Jarfyllinga bygd i et flott samarbeid mellom Bærum og Oslo. Turvei L1 og A1 kan nå følges hele Lysakerelva ned. Og nok et kostbart tiltak er nær ferdigstilt: Ny trasé for turvei D10 anlegges fra Bryn til Svartdalsparken, gjennom eksisterende jernbanebro. Det åpner den unike Fagerlia med gamle og sjeldne piletrær nær Alnaelva for folk.

Om dette og mer til, kan du lese i dette heftet av Grevlingen – og ikke minst: Notér deg arrangementene på neste side!

Frithjof Funder, redaktør

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

Maridalsveien 120, 0461 Oslo

Telefon 22 38 35 20

noa@noa.no www.noa.no

Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71, e-post: hfunder@online.no
Redaksjonsassistent: Tom Ekeli, tlf. 47 40 01 81, e-post: tomekeli@online.no

Redaksjonen avsluttet 14. august 2010.

Forsidebildet er tatt av redaktøren.

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 2010

ISSN 0803-6357

Grevlingen blir trykket på 100% resirkulert papir og er miljøvennlig produsert og derfor svanemerket.

Trykk: IT Grafisk Opplag: 5.100

Innhold

- Nytt fra Vøienvolden
- Frønsvollen
- Det enkle friluftslivet
- Skygger og lys i natten
- Arne Næss om dypøkologi
- Eventyrskoger i Follo
- Turvei-tanken 100 år
- Turveiene langs Lysakerelva
- Ta en tur til Stubberud Skogpark
- VM på snøbrett
- Sett og saket
- Jørgen Stubbesitter
- Bokspalten

Onsdagsforum fortsetter!

Høstens program var ikke klart da dette heftet av Grevlingen gikk i trykken. Følg med på www.noa.no eller send din e-postadresse til noa@noa.no, så får du tilsendt informasjon.

Her finner du eventyrskog-brosjyrer som allerede er trykket

Frønsvollbrosjyren og Gaupesteinbrosjyren som allerede er trykket, blir delt ut på Frønsvoll, Ullevål bokhandel ved John Collets plass, samt Sagene Bok og Papir ved Sagene kirke. Gaupesteinsbrosjyren blir delt ut i Ski kommune og bokhandelen Norli i Ski Storsenter.

I det denne utgaven av Grevlingen blir sendt ut, blir syv brosjyrer om eventyrskog trykket. Etter det er det mulig å finne dem på populære møtesteder i lokalmiljøet. Følg med på vår hjemmeside.

Kommende arrangementer

Mer informasjon om de enkelte arrangementene på www.noa.no. Ønsker du tilsendt aktualitetsbrevet NOAs ARK, så send oss din e-postadresse.

August

28.-29. Inspirasjonsseminar, blant annet om bruk av naturmangfoldloven og miljøinformasjonsloven. OBS: Flyttet til Frønsvoll. Kontakt NOA noa@noa.no eller på telefon: 2238 3520.

September

12. "Sidesprang"! NOA leder markafolket ut i en eventyrskog fra sørenden av Store Åklungen fra kl 12.00 til 16.00.

17.-19. Vandring i anledning Naturmangfoldåret: Biologisk mangfold i skog. Finnerudseter i Nordmarka. Begrenset plass. Påmelding til turleder på telefon 9522 6402.

Onsdagsforum

De siste årene har NOA dratt i gang et opplegg med månedlige diskusjonsmøter med aktuelle temaer – Onsdagsforum. Vi har hatt foredrag om alt fra økopsykologi, klimautfordringer, biologisk mangfold og til Marka og samferdsel i Oslo.

For oss som arrangører har dette vært moro og nyttig, noe vi har lyst til å fortsette med, men vi vil gjerne vite hva medlemmene ønsker av tema og forslag til innledere. Har du hørt interessante foredragsholdere om aktuelle natur- og miljøspørsmål som du mener flere bør få del i – ikke nøl med å sende oss tips! Og har du lyst til å være med å arrangere onsdagsforum, er vi selvsagt glade for å bli flere som deltar i planleggingen. Uansett: ta kontakt på noa@noa.no eller telefon 2238 3520.

Vil du ta i et tak for NOA?

NOA trenger hjelp – både til daglige praktiske gjøremål, kontoroppgaver og til å se på strømmen av nye saker. På Vøienvolden i Oslo har vi trivelige lokaler som kan benyttes mer, og et hyggelig miljø for naturvernere. Oppgavene vår forening forventes å gripe fatt i er uten ende – derfor søker vi hjelp.

Vi tenker oss å ha en åpen arbeidsøkt en gang i uken, der vi håper å kunne skape et miljø for frivillige medarbeidere. Du behøver ikke binde deg til store arbeidsmengder, men vi har et håp om at de som blir med kan trives og bidra til en viss stabilitet.

Er du blant dem som disponerer tiden selv, og har lyst til å bli kjent med NOA og våre arbeidsoppgaver, ta kontakt med Gjermund på telefon 2238 3520 eller 9522 6402, så avtaler vi en oppstart av Operasjon Naturverndugnad.

Det enkle friluftslivet

av Frithjof Funder

En gang var det slik at man slet ut gammelt tøy på tur. Det er ikke så lenge siden, og det er mange som gjør det ennå. Det er noen mennesker utstyrsannonseene ikke biter på, de traver rundt på tur i veltilpassede klær som har sett bedre dager, og trives med det. (Annerledes kanskje hvis man har så mye testosteron og uro i kroppen at man må stupe utfor med sykkel eller fallskjerm for å få den store opplevelsen.)

Likeledes er kompasset for lengst oppfunnet, og vi har gode kart. Det er derfor mulig å lese kartet, få med seg navnene på topper, dalsøkk og tjern, og å holde ønsket retning. På den måten blir det straks mindre skremmende å avvike fra stakerekkene, kvisteløypene eller de blå og røde merkene og skiltene. Den som engang har forsøkt det, med beherskelse av nevnte skrekk, oppdager gjerne at det blir den minneverdige turen. Stedene blir opplevelsesheter i seg selv, ikke bare etapper på veien til nok en søndagsbragd.

En joggetur på skogbunn er ikke å forakte, ei heller et orienteringsløp (utenom hekketiden). Men det er ikke det enkle friluftsliv, det er konkurranse – å konkurrere mot seg selv eller andre. Opplevelsen av å være ute i natur, en stakkert stund på naturens premisser i et forsøk på å være der med hele sin oppmerksomhet. Den dedikerte Grevling-leser vil ha fått med seg at en av NOAs veteraner engang spurte en kamerat som stolt hadde satt ny personlig rekord fra Kikut og ned til trikken – "Så du noen spor etter mår?"

Dine brede turski er det beste ek-

semplet på det enkle liv i vennskap med naturen – de glir over snøen og med naturen, ikke som brøytebiler og preppemaskiner gjennom snøen og mot naturen. Nils Faarlund som har avtjent en livslang verneplikt for natur og det enkle friluftsliv, har sverget til ull og bomull istedenfor hva Newsweek nylig kalte "heat, beat and treat"-produkter som goretex og lignende. Ved å låne ullen fra sauene følger vi skiløper-idealet fremfor brøyte-idealet.

Denne bladfyk har nettopp besøkt Walden Pond ved Concord, Massachusetts, USA (og dermed brukt opp sin utslippskvote for lang tid fremover). Den Harvard-utdannede filosof Henry David Thoreau (1817–1862) hadde i egne øyne den lykke å kunne leve et par år fra 1845, uten å måtte drepe noe vesen for å dekke sine ytterst beskjedne behov med vedhogst for noen naboer. Her formulerte han boken Walden og essayet om sivil ulydighet, ble straffeforfulgt og gikk inn i rekken Rousseau–Thoreau–Gandhi som står for det enkle liv i samarbeid med naturen som en gyro for menneskelivet, og steil ulydighet når staten avviker fra denne linjen.

La meg frydefullt få sitere Thoreau i essayet Life without Principle, (min overs.), som frisk morgenlesning for skogeieren: "Hvis en mann går i skogene halve dagen for trivselens skyld, står han i fare for å bli oppfattet som dagdriver; men hvis han tilbringer hele dagen som spekulant, med å kutte ned trærne og legge marka brakk før tiden, blir han ansett som en arbeidsom og

foretaksom medborger. Som om en by ikke har annen interesse av skogene enn å kutte dem ned!"

Det beste ved det enkle friluftslivet, ved siden av at det gir sælebot for den enkelte, er at det ansporer til det enkle, bærekraftige livet. Oslos siste stadsfysikus Frederik Mellbye sa engang i en samtale med en spinkel gruppe naturvernere: "Hver krone investert i friluftslivet, er en krone spart på helsebudsjettet." Ideen om det enkle, bærekraftige livet er det motsatte av vekstfilosofien og ideen om konkurransesamfunnet som vår tids allestedsnærværende svøpe. I all konkurranse er det vinnere og tapere. Hvordan det går med taperne ser vi hver dag i avisene, noen må drikke giftig vann, noen må jobbe tolvtimersdager, noen må bare sulte ihjel.

Konkurransesamfunnet gjør oss til motstandere og fiender, ikke venner og samarbeidspartnere. Det er det enkle bærekraftige levesettet i samarbeid vi må forsøke å finne frem til igjen. Den samme dedikerte Grevling-leser vil også ha fått med seg at kvinnelige biologer har tilført utviklingslæren et verdifullt korrektiv til den ensidige betoningen av kamp, rivalisering og konkurranse – de har bygd opp omfangsrike studier som viser at samarbeid, i større grad enn konkurranse, gjennom millioner av år har preget menneskets evolusjon. Det er den linjen vi må sette vår lit til. Jeg skjønner det, du skjønner det, alle skjønner det, det er bare å få det til. Det er så mye lettere sagt, enn gjort for oss alle, men vi må inn igjen i tankegangen. Derfor er det enkle friluftsliv så viktig.

Skygger og lys i natten

av Sigmund Hågvær

Jeg glir på mine ski og ser at skyggen følger meg. Alltid like ved, og alltid med mine bevegelser. Jeg svinger, og skyggen flytter seg til andre siden. Min trofaste, levende ledsager.

Andre skygger står stille utover snøflatene. For trærne står rotfast, og det er ingen vind som kan få dem til å svinge med toppene. Omkring meg krummer åsene seg taust, med raggete silhuetter av gamle trær mot en halvmørk himmel.

Og åsene blir gradvis dunklere. Men skyggen min blir bare enda skarpere. Jeg stopper opp og hviler på stavene. Skyggen hviler solidarisk, tett ved meg. Så hever jeg blikket og må knipe øynene litt igjen. For halvmånen lyser så sterkt der oppe. Og like til høyre ennå et lysende punkt. Er det Jupiter? Jeg lirker kikkerten ut av anorakken. Ja! Der ser jeg to av dens måner, som små prikker tett inntil planeten. Det måtte være enten den eller Venus. Men Venus har ingen synlige måner

inntil seg. Og så har den faser slik som vår egen måne. Ny-Venus, halv-Venus og full-Venus.

Så svinger jeg kikkerten inn på den gule måneflaten. Men jeg blendes, og klarer bare å holde en skalk av månen inne i synsfeltet, til øynene har vennet seg til det sterke lyset. Da ser jeg dem: Ringfjellene. Kraterne. Aller best trer de fram i kanten til venstre, i overgangen mellom månedag og månenatt. Her slår lange, mørke skygger fra ringfjellene ned i kraterne og viser månens hullede overflate.

Vår herjete nabo i rommet. Full av dype arr etter nådeløse kollisjoner med store og små legermer, etter milliarder av års ferd gjennom et urent univers. Vår lille nabo uten atmosfære. Uten et beskyttende luft-skjold som kunne brent opp meteorittene før de nådde overflaten. Vi på vår trygge klode nyter synet når et fremmedlegeme fra rommet blir til en ufarlig, lysende stripe

på nattehimmelen. Vår nære nabo forteller oss hva vi er forskånet fra.

Men før eller siden møter vel vi også et legeme som når helt ned. Som ikke brenner opp på veien, men dunderer ned et sted og lager et krater på vår fredelige planet. En skjebnesvanger hilsen fra rommet. Som da dinosaurene døde ut. Da Mexico-bukta ble blinken.

Jeg studerer lenge de dramatiske kratrene der oppe. Får en sterk følelse av vi er på reise. Månen og jorda, – et uadskillelig par som sveiper omkring en felles sol. En sol som nå er på baksiden av min klode, men som skinner på halve månen. Og lyset speiles – reflekteres – ned til meg igjen. Ja. Slik er det. Slik farer vi sammen gjennom det urene rommet. Og ingen vet når neste treff blir. Her nede eller der oppe.

Jeg må ta et skritt til siden. Ble visst litt svimmel. Legger kikkerten tilbake i anorakken og kaster et blick igjen opp på min lysende ledsager der oppe. Så liten du ble nå. Du ser vakker ut. Ren og lys og fin reiser du sammen med meg.

Så glir jeg videre på skiene. Må la øynene venne seg til halvmørke igjen. Snart skimter jeg Orion der oppe, men det tar tid å få nattsynet ordentlig tilbake. Så blir de tydelige, alle tre stjernene på rad. Ovenfor til venstre brenner den røde Betelgeuze, og nede til høyre stråler Rigel ut sitt hvite lys. Og midt under de tre på rad kan jeg skimte et tåkeaktig lysskjær. I kikkerten ser jeg Oriontåken som et hemmelig slør. Et fjernt mylder av stjerner.

Et vers av et berømt dikt i den engelsktalende verden av skotten Robert Burns (1759–1796), gjendiktet av Hartvig Kiran i 1959. Kanskje vi også skulle ha feiret Robert Burns' 250 årsdag ifjor? (Takk til Dag og Tid for tipset.)

GRØNT DIKT

Til ei mus
ein gong eg kom til å pløye opp reiret hennar

Du sleit som mauren, kraup som makken
og tok så mang ein bør på nakken.
No står du her på berre bakken
og reint i beit.
Usæle arming! Det var takken
for alt du sleit.

En annen stjerneverden. Tenk å kunne se dette i en virkelig stjernekikkert! Og tenk hva de opplevde, de som hadde slipt linsene til de første langkikkertene, og kunne rette dem ut i selve rommet!

Nede til venstre, i forlengelsen av Orions belte, skal Sirius befinne seg, den sterkeste stjerne som ikke er planet. Men ennå er den under tresilhuettene.

Karlsvogna er klar og tydelig nesten rett over meg, likeså Nordstjernen som har reddet så mange sjøreisende. Og Cassiopeia sin W står der den alltid har gjort. Umiskjennelig og stødig. Jeg hadde håpet at Melkeveien, vår egen galakse, skulle bli tydelig som et lysende bånd over meg. For her forstyrres jeg ikke av lys fra menneskenes byer og bebyggelser. Men i natt blir det ikke den helt strålende vinterhimmelen. For månelysen blander. For så vidt en fin natt det også. For nå trer stjernebildene så tydelig fram. Er det helt nattsvart, kan det bli et slikt mylder av lyspunkter at stjernebildene nesten forsvinner i virvaret.

Jeg vil se Sirius. Kommer den ikke snart opp over tresilhuettene? Jo, endelig får jeg et glimt av dens skarpe lys mellom to gamle graner. Der er du, klar og blank. På vei oppover for å gjøre en stor sving på nattehimmelen. Det er halvmørkt i skogen, og likevel ganske skarpe skygger. En underlig kombinasjon. Skiene glir fint. Så stille over alt. Ikke en gang en forsiktig perleugle i senvinternatten.

Så ser jeg glimtvis et rolig, gulrødt lys gjennom grangreinene. Jeg går mot det, og lyset deles opp av et smårutete mønster. Min egen hytte.

Og en kjær silhuett der inne. Det flammer alt på peisen.

Arne Næss om dypøkologi

Vi lever på en ufattelig nydelig liten planet. Men vår eksistens som mennesker er truet. Hvis vi skal overleve må vi lære oss å tenke annerledes. Fremtidens tanker må være naturlojale. De må omfatte alle mennesker. Alle levende vesener. For alt levende liv har en egenverdi.

Dypøkologi er en tenkemåte for fremtiden. Den kan hjelpe oss å finne alternativer til det som i dag synes å være livsfarlig og uforpliktende tankeløshet. Dypøkologi er en form for moralsk alvor, basert på analyse og vitenskap. I bunn og grunn tar dypøkologien sikte på å avklare hva livskvalitet er og hvilke varige gleder vi kan ha som mennesker. Derfor er dypøkologi også fantasi og lek. Men i kjernen er dypøkologi en holdning. En forpliktende holdning.

Tenkning er liv. Når livet er truet er også tenkningen truet.

Det er derfor vår tenkning må endres. For det er livet det står om: Livet på jorda og tenkningens eksistens. Uten tenkning står ikke livet til å reddes. Og uten liv står ikke tenkningen til å reddes. Det er derfor vi mener tenkningen må være livs- og naturlojal. Ikke som en romantisk naturidealisme, men som konsekvent vitenskapelig basert realisme.

I bunn og grunn dreier fremtidens tenkning seg om å finne svar på følgende spørsmål: Hvordan skal flest mulig levende vesener ha en best mulig eksistens

i all overskuelig fremtid? Dét er vår historiske utfordring.

Dypøkologi er en metode for å forstå og undersøke livet på jorden. Prefikset «dyp» er ikke noe annet enn en verbal metafor. Den signaliserer at vår forståelse er gjennomtenkt, og at vi er innstilt på å følge denne tankegangen enda «dypere». Det vil si; stille enda flere kritiske spørsmål på jakten etter de beste svarene.

Med «økologi» mener vi først og fremst at levende vesener, inkludert menneskene, er gjensidig avhengige av hverandre, og at det finnes grenser for hva naturen kan tåle av menneskelig aktivitet og frihet. Menneskene har, på flere områder, allerede presset naturen over grensene for det uopprettelige (flere arter har allerede dødd ut). Derfor er den dypøkologiske tenkejusteringen presserende. Stadig oftere står vi ved grenselinjer som krever valg. Klare valg.

Vi tror det er mulig å snu den naturødeleggende utviklingen. Og vi tror snuoperasjonen, med en påfølgende begrensning av menneskelig aktivitet, ikke trenger å redusere vår livskvalitet som mennesker. Tvert imot.

Hovedsaken er at vår forståelse og kunnskap øker. Og at kunnskapen, ved siden av å orientere oss mot nye spørsmål og nye svar, til enhver tid forsøker å gi oss praktiske løsninger. Som igjen kan avløses av nye og bedre alternativer.

Drivkraften i denne «dype» tenkningen er altså troen på at menneskene ikke er ved veis ende når det gjelder kunnskap og trivsel. Vi tror heller ikke at vi kommer dit. Dypøkologien mener at det å være et menneske er en mulighet til å være på vei mot noe som er bedre. Det er vesentlig at dette «bedre» ikke bare gjelder for meg og min gruppe, men for alle mennesker, i all overskuelig fremtid.

Det særegne ved mennesket er at vi kan tenke oss frem til alternative løsninger. Derfor har mennesket et større ansvar enn andre levende skapninger. Det forklarer hvorfor begrepet medmenneske er så viktig i dypøkologien. Ethvert spørsmål og ethvert svar må ta hensyn til medmenneskene. For dypøkolo-

gien er medmenneskene det samme som «alle mennesker». Nasjonale grenser, hudfarge, religion og etnisitet er av underordnet betydning.

Men tankegangen går lenger enn som så. Dypøkologien vil det beste for alle levende vesener. Også ikke-menneskelige vesener har en egenverdi. Også de må sikres et best mulig liv. En verdighet.

Vi mener ikke at mennesker og dyr er likeverdige. Vi mener kun at menneskene ikke kan påberope seg noen som helst rett til å se på andre levende vesener som midler, og bare det. Og vi ser ikke på mennesket som «natur». Mennesket befinner seg i naturen. Og må oppføre seg best mulig i naturen. Dypøkologer vil derfor ikke si: Du skal ikke

drepe. Dypøkologer vil spørre: Er det nødvendig å drepe? Eller: Er det nødvendig å drepe så mange? Av det følger at vi har rett til å begrense andre skapningers utfoldelse; men vi har ingen rett til å tilføre dem unødige plager eller utslette dem.

Livskvalitet er et grunnleggende begrep for dypøkologien. Vi må aldri slutte å spørre oss selv: Hva er livskvalitet? Hva slags opplevelser gir størst livskvalitet? Og: Hvordan er forholdet mellom vår livskvalitet og andres?

Livskvalitet er heller ikke noe endelig bestemt. Det er ikke en klart definert norm, som vi kan måle utviklingen i forhold til. Begrepet livskvalitet stiller krav til oss om at tenkningen vår, og den utviklingen vi støtter, må orientere seg mot en kvalitativ forbedring av livsforholdene på jorden.

Vi tror at livskvalitet og livsglede er to sider av samme sak. Større livskvalitet vil kunne føre til større glede og trivsel. Og omvendt. Økt glede og trivsel er sentrale mål for dypøkologien. Vi mener det er viktig å respektere den indre stemmen som sier «Jeg har lyst til ...», eller «Jeg har ikke lyst til ...». Det er derfor dypøkologien snakker om betydningen av «gnist». Uten gnist blir menneskelivet lett fattig og dødt. En varig kultur forutsetter trivsel og gnist.

Vi tror at det ikke ligger en sammenhengende stabil og urokkelig kjerne av sannhet et sted i eller over eller under den virkeligheten vi opplever. Dypøkologi er med andre ord ikke dogmatisk eller metafysisk, og den er heller ikke religiøs i skrifttro forstand.

Foto: Frithjof Funder

Det enkle friluftsliv i Hallingskarvet, august 1971.

Dypøkologien vil derfor ikke kunne begrunne standpunkter eller svar ved henvisning til læresetninger eller «Gud». Dypøkologien er underveis i den erfarte verden. Sannhet er noe vi til enhver tid leter etter. Sannhet er «sannhetssøkning»; en verdistyrte prosess og etikk. Vår form for sannhet er et økologisk begrep, fordi det inngår i en kompleks natursammenheng som er i konstant utvikling.

Sannhetssøkningen vår er i dialog med den allmenne kunnskapsutviklingen, og formes av historiens gang. Derfor vil sannheten i dag alltid være noe annet enn sannheten i går og i morgen.

I dag trues vår livskvalitet fra alle kanter. Først og fremst blir den motarbeidet av et umettelig begjær etter materielle ting og kostbare opplevelser. Vi kaller vår tids begjær «umettelig» fordi det i stor grad er en industriell konstruksjon, og et substitutt, som i stadig nye varianter fører oss vekk fra enkle, varige og mer miljøvennlige ønsker og behov. Mye av det vi omgir oss med er trivseffeksjoner som rett og slett ikke virker bra på oss. Den økende teknologiseringsen, som skulle gjøre livet lettere og bedre, gjør stadig oftere skade på både natur og mennesker. Antallet deprimerte, invalidiserte og syke mennesker øker. Giftskadene på dyr, mennesker og natur vokser i takt med produksjonen og mengdene med søppel vi etterlater oss. Likeledes blir krigsskadene verre med stadig mer utspekulerte ødeleggesvåpen.

For oss mennesker blir det vanskeligere å øyne sammenhengen mellom årsaker og

virksomheter. Hver eneste ulykke befinner seg i et uhyre komplisert årsaksmønster. Og mistriivelsen pakkes umiddelbart inn i nye trivseffeksjoner, som forlenger eller forsterker mistriivelsen.

Smerte og eksistensiell nød blir i seg selv viktige forutsetninger for økt mottakelighet for nye trivseffeksjoner og for den økte materielle produksjonen, som dagens kultur bygger på. Av den grunn viser det seg ofte å være mektige økonomiske interesser som bidrar til å opprettholde vår mistriivsel.

Kampen om fremtidens tenkemåte er derfor en reell maktkamp. Vi står midt oppe i en ideologisk verdistrid, som omfatter alle sider ved menneskelivet. Vi må forstå at det er mektige ideologiprodusenter som tjener på den skadelige konsumensretningen og den tiltakende fattigdommen. Og da tenker vi ikke bare på en økonomisk og fysisk fattigdom, men kanskje vel så mye på den eksistensielle fattigdommen.

Den allmenne kortsiktigheten og profittthungen i vår tids tankemønstre fører oss i stramme tøylar mot en forverring av menneskenes livskvalitet. I verste fall går vi i flokk og følge mot en total kollaps og en

utslettelse av alt liv på jorden.

Flere og flere av oss mister kontakten med hva det vil si å være menneske. Tingene, stresset og ideologiproduksjonen fjerner oss fra vår selvforståelse og vår menneskelighet. Vi mister troen på oss selv, og stenges på sett og vis inne i en kunstig livsform der det menneskelige taper og medmennesket stenges ute. Vi blir umennesker og umenneskelige fordi vår evne til å ta inn over oss vår egen og andre menneskers menneskelighet reduseres.

«Meningen med livet» er derfor et viktig uttrykk. Men også det kan være både forførende og avklarende. Uttrykket er forførende fordi letingen etter «meningen» kan få oss til nokså ukritisk å tro at det er «noe» som gir livet mening. Noe vi ikke har. Noe vi kan kjøpe eller få eller finne. Noe som er «der ute» et sted. Noe som bekrefter vår mangel på kontakt med vår egen menneskelighet.

Det er avklarende fordi det kan få oss til tenke grundigere igjen om hva som fortjener betegnelsen «god mening», og hva «livet» og «menneskelighet» egentlig er. Vi synes også det er fruktbart å snakke om «det menneskeverdige». Det menneske-

Ikke-volds- og økoseminar i Sandgrovbotten, august 1970.

Foto: Fritthof/Funder

verdige samfunn, det menneskeverdige liv osv. Krig, for eksempel, er ikke menneskeverdig, slik vi ser det.

Krig er nemlig ikke en blivende tilstand. Krig er bare et middel for å oppnå noe vi mener er menneskeverdig. Men krig viser seg å være et middel som sjelden fører frem. Altfor store ressurser brukes på å utvikle våre evner til å ødelegge. Vår evne til forsøning og fred lider under det. Det henger sammen med vår tidshorisont; krigsinnsats er kortsiktig og gir raskt synlige løsninger; fredsarbeid krever tid og gir seint resultater. Dypøkologien har en lang tidshorisont.

Det er evnen til å bistå og hjelpe våre medmennesker til en kvalitativt bedre levemåte, som avgjør fremtiden for menneskeheden. Mange vet det, likevel gjør vi for lite for å utvikle den evnen. I samfunnsregnskapet blir krig noe verdifullt fordi våpenproduksjonen øker handelen og BNP. Samarbeid derimot resulterer i helt andre produkter og verdier; en menneskeverdi, som må måles på en helt annen måte.

Med en fri kapitalistisk konkurranseøkonomi og en fortsatt høy global befolkningsvekst, regner vi med at forskjellene og konfliktpotensialet i verden øker. Derfor må fremtiden underlegges strenge reguleringer.

Vi må ta hånd om verden. «Å ta hånd om verden» betyr at vi anstrenger oss for å hjelpe medmennesker til det de trenger; for eksempel ren luft og rent drikkevann, og at vi stanser spredningen av aids, som mange steder tar livet av flere mennesker enn malaria. Å ta hånd om verden betyr at vi gjør det som er

nødvendig for å stanse oppvarmingen av kloden. Selv de mest velstående blant oss forstår at det må skje dyptgripende forandringer i menneskenes levemåte. Og at endringene må omfatte oss alle. Det styrker vårt håp.

Vi mener derfor det er avgjørende å videreutvikle forpliktende internasjonale lover og regler. Så lenge forurensningen, pengestrømmen, korrupsjonen, mange sykdommer og vareflyten er global og internasjonal, må også lovene kunne nå like langt. De må iverksettes effektivt, håndheves og justeres, og de må ha samme gyldighet i alle land og blant alle folkegrupper.

En amerikaner kan ikke lenger forbruke hundre ganger så mye olje som en asiat. Sånn ser ikke en dypøkologisk fremtid ut. På et eller annet tidspunkt, som ikke kan ligge så langt inne i fremtiden, må alle enkeltmennesker være underlagt de samme restriksjoner og ha de samme muligheter.

Da blir det uvesentlig om menneskene som bebor et land, for eksempel Norge, er født der eller ikke. Det som betyr noe er om de overholder reglene og behandler hverandre som medmennesker; om de føler et reelt og forpliktende ansvar for livet på jorden. I det perspektivet spiller den etniske nordmannen en underordnet rolle.

Vi tror næringslivet lett vil kunne tilpasse seg slike regler. Skiller vi de to stavelser fra hverandre, får vi ordene «nærings» og «liv». Ingenting kan gi oss bedre holdepunkter for fremtiden. Fremtiden må være næringsrik i aller videste forstand, og den må bidra til liv i aller videste forstand.

På grunn av den eksepsjonelle

rikdom mener vi det påhviler Norge et særlig dypøkologisk ansvar. Vi har en historisk mulighet. Vi har fått hodet over vannet og kan bruke forstanden på en måte som historien ennå ikke har sett. Viljen til forandring vokser seg sterkere hver dag. Kursendringen er allerede i gang. Og det er naturlig å spørre: Hva annet skal vi bruke velstanden til enn å utvikle vår klokskap? Det motsatte?

En dypøkologisk tenkemåte bidrar til at kursendringen blir en kontinuerlig prosess. Vi vet at vi må dit. Men vi utsetter kursjusteringen, fordi vi tror den vil være ubehagelig. Vi vet også at vi egentlig ikke har noe valg. For dersom vi ikke tar styringen, blir endringene påført oss som et rendyrket tvangsregime – eller som en katastrofe vi ikke kan rømme fra.

Vi tror på vår evne og vilje til ta hånd om fremtiden. Vi tror også at de fleste mennesker forstår at en dyptgripende endring vil gjøre livet bedre for menneskene.

Vi kan skape oss selv. Det er realistisk. Men det forutsetter at språket, samt holdningene som språkbruken vår uttrykker, endres. Alle historiske epoker har erfart hvordan ord og betydninger springer ut og visner. Nå må vi finne våre ord og fremtidens betydninger.

Her hviler det et stort ansvar mediene og politikerne. Alle institusjoner og personer som anvender språket for å finne løsninger må bidra. Premissene, verdiene og målene våre må tydeliggjøres. Vi må bli mer bevisste – og ikke minst føle det gjennom vår eksistens som mennesker – hvordan hver og en av oss, hver eneste dag, skaper fremtiden, og at vi lever i og med naturen, og berikes av det.

Det er fremtidens tenkemåte.

Eventyrskog i Follo

av Helen Svensson

Kulturlandskapet omkranser små og store skogsområder. Der terrenget er flatt er den naturlige skogen mange steder forvandlet til en treåker*. For det drives et aktivt skogbruk i Follo. Allikevel kan vi fortsatt finne eventyrskog i Follo. Noen av eventyrskogene er gammel løvskog med eik, lønn, lind og ask. Slike skoger finner vi ikke i Nordmarka og er et spennende innslag på turer for en Markavandrer. Det finnes også variert og naturlig barskog ispedd løvtrær i bratt terreng langs en bekk eller på karrige svaberg der gamle furuer har klamret seg fast i lang tid. Vann og våtmarksområder finnes det ikke mye av i dette området, men på varme sommerdager er det ikke langt til et svalende havsbad.

Eventyrskogregistrering i Follo

På oppdrag av Bærekraftig Follo har NOA i løpet av sommerseongen 2009 startet registreringen av eventyrskog i Follo. Det er til sammen registrert elleve områder i kommunene Ski, Frogn, Ås, Oppegård og Vestby. Som en del av prosjektet har NOA samlet sammen alle områdene i en 18-siders brosjyre som blir trykket opp og delt ut til turgåere. Her finnes det umerkede poster som leseren kan finne frem til, og selv oppleve hva en eventyrskog har å by på. Vi håper at brosjyren vil inspirere

til videre arbeid med å registrere eventyrskog i Follo.

Hva kjennetegner en eventyrskog?

Uberørt og naturlig. Friluftsfolk ønsker at landskapet skal være preget av natur. Uberørthet i skogen framstår som en dyp kontrast til byen og det menneskeformede landskapet. Elemen-

tene i et naturlig miljø opptrer gjerne som et harmonisk hele. Folks reaksjoner mot hogst og inngrep er et uttrykk for ønsket om å kunne få oppleve skognaturens mer uberørte eller naturlige preg.

Kjennetegn på naturlig skog er blant annet en variert alderssammensetning, en del døde trær (stående eller liggende,

Foto: Helen Svensson

Gammel furu i Vestby.

*Kilde: Dagens Næringsliv 10. juli 2010, Nordskogen må vernes

gadd eller læger), og rikt lyng- og busksjikt.

Variasjon og mangfold. Våre sanser tiltrekkes av kontraster i skogen og langs stien vi går på. Variasjon i treslag, tetthet og tre-størrelse bidrar sterkt til hvordan skogen oppleves, og hvordan skogen former ulike "rom". Mangfold i undervegetasjonen, topografi og landskap er også viktig å vurdere. Slik sett kan også ren granskog være svært variert, dersom trærne er av ulik alder og størrelse.

Vilt. Bratt og dramatisk terreng. Stup og urer. Gaupelende med søkk og bratte åser. Store spenn i berggrunnen skaper spenning. På toppen av brattlende er det ofte fin utsikt.

Romopplevelse. Følelsen av å gå inn i skogen, og å gå mellom trærne gir en viktig innfallsport til opplevelsen. Når vi går på en sti, er vi inne i et "rom", med et gulv av jord og stein, barnåler, mose og lyng. Terrengformasjoner, trær og busker utgjør vegger og tak. Rommet varierer tydelig etter hvert som vi beveger oss i skogen. Det åpner seg og lukker seg for oss, og spenning oppstår når vi bare kan ane hva som befinner seg bak neste sving. Noen stier går oppe på åser og rygger som gir oss utsikt over landskapsrommene. Myrer og sjøer gir mulighet for oversyn, i tillegg til at lysforholdene endres i forhold til skogen. Romfølelsen kan være i stor og liten skala, fra enorme landskapsrom til rommet mellom to steiner. Også menneskeskapte åpninger i skogen, som setervoller, Markaplasser og små gjenner i skogen kan være flotte opplevelser av rom.

Særpreg. Har stedet eller området en egen identitet? Finnes det elementer eller et totalinntrykk som gjør at du med en gang kan

se på et bilde, og uten snev av tvil si at det er nettopp det området? Det kan være bergknauser, storslagen utsikt, særegne trær, varder eller andre ting som bare finnes der.

Minner om tidligere tiders virksomhet. Spor etter tidligere tiders virksomhet er viktige element i vår opplevelse og i vår identifisering i eventyrskogen. Miljøelementer som er bærere av historie på det personlige plan som "mitt tre" så vel som på det kollektive plan som kulturminner gjør at vi føler fortiden tilstede i nåtiden, at vi er forbundet med det forgangne gjennom noe ytre som forblir det samme gjennom alle forandringer.

Fantasieggende, spennende og trolsk. Er det noe ved stedet som pirrer fantasien? Rare figurer, lukkede "rom", uoversiktlige kløfter osv. Særpregede trær og

trolske silhuetter av skog – "kronglefuruer" og "skjørtegran". Inspirert av eventyrillusstrasjonenes bildeverden; uorden, dunkelhet, veltede trær, naturkreftenes virkning og tidens tann, gir bilder fra Marka fra før flatehogstens tid.

Eventyrskogsti i Vestby

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus har i samarbeid med Nils Thorsen fra Naturvernforbundet i Vestby merket opp en demonstrasjonssti ved Ødemørkstua i Vestby kommune. Å gå hele runden tar ca to timer og gir et innblikk i hva en eventyrskog kan by på. I løpet av høsten vil det bli lagt ut en folder med kart over eventyrskogstien. Ødemørkstua har for øvrig åpen kafé hver søndag mellom klokken 11 og 15.

Løvsog i Bålerudlia.

Foto: Helén Svensson

Turvei-tanken 100 år

For ett hundre år siden, i 1910, rettet Skiforeningen en henstilling til myndighetene om å sikre skiveier gjennom forstadsbebyggelsen rundt Oslo/Kristiania. Dette står å lese i 25-årsberetningen til Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) fra 1961, ført i pennen av Nils Houge. Dette regnet han som opptakten til Skiforeningens, Friluftsklubbens og fra 1936 OOFs arbeid for å sikre turveiene, de grønne korridorene fra bebyggelsen til Marka. Tilsvarende henstillinger ble sendt i 1912, 1915, 1928 og 1930, skriver Houge. I det generalplanutkastet som Oslo, Aker og Bærum i fellesskap lot utarbeide i årene 1929–34, er hovedskiløyper fra Holmenkollåsen, Frognersteterskogen, Vettakollen og Årvoll ned til byen tatt med.

Et forslag om å opparbeide et turveinett falt med

en stemmes overvekt i Aker herredstyre i 1938. Så i 1949 kom det første gjennombruddet, Generalplankontoret fremmet et forslag 1. mars 1949 med en kartskisse som røft viste alle de traseer vi arbeider etter den dag i dag, fra turvei A1 langs Lysakerelva i vest til turvei E12 langs Gjersjøelva i sydøst.

I år har Friluftsetaten tatt to tunge løft: Oslos turvei A1 og Bærums L1 føres i tunnel gjennom Jarfyllinga slik at man snart kan gå hele veien fra Bogstad til Sollerudstranda/Lysaker i blågrønne omgivelser. Likeledes føres nå turvei D10 langs Alna fra Bryn/Fagerlia til Svartdalsparken gjennom jernbaneundergangen mellom Bryn og Oslo S.

Et hundre år gammelt brev tente en god idé verd å minnes.

Merkedag for turveiene langs Lysakerelva

Turveien under Bærumsveien ved Jarfyllingen (Fådpassasjen) er nå åpnet! Undergangen har fått navnet Fådpassasjen, etter elvas gamle navn Fod, eller Fåd, som betyr grense eller gjerde. Helt siden steinfyllingen ble etablert i 1922 har turfolket ønsket seg et hull i denne barrieren. Den 11. mai 2010 ble derfor en merkedag for alle som ferdes langs Lysakerelven. Åpningen ble markert med blant annet musikk-korps, et barnekor, to ordførere og Grevlingens redaktør, her i egenskap av leder i turveiutvalget til Oslo og Omland Friluftsråd, samt svært mange fremmøtte.

Da nå utbedringen av T-banens og Jartrikkens trasé likevel skulle rehabiliteres, så kreative folk i Bærum og Oslo kommuner mu-

ligheten for å få til denne forbindelse. Nå er hullet der, nå skal vi slippe å gå oppom Jar-krysset eller om Vestveien og Lysehagan. Det største løftet er tatt. Nå gjenstår det å oppar-

beide tilknytningen til turveinettet på oversiden av fyllingen, på Bærumsiden turvei L-1 og på Oslosiden turvei A1 med gangbroer dem imellom. Disse planene er under utarbeidelse.

Fra åpningsseremonien.

Foto: Trine Johnsen, Oslo Elveforum

Ta en tur i Stubberud Skogpark

av Tom Ekeli

Stubberud Skogpark er et 100 dekar stort edelløvsogsreservat som ligger mellom bebyggelsen på Hosle og Griniveien i Bærum. Her har Naturvernforbundet i Bærum og NOA et spesielt ansvar for å passe på at vernebestemmelsene og skjøtselplanen blir fulgt. Dagens situasjon er at Bærum kommune er grunneier, Fylkesmannen i Oslo og Akershus har forvaltningsansvaret og skjøtselen utføres av Natur- og idrettsforvaltningen i Bærum kommune etter en skjøtselsplan utarbeidet i 1991 av Naturvernforbundet i Oslo og Akershus.

Stubberud Skogpark naturreservat ble opprettet 7. juni 1929 og regnes som Norges første edelløvsogsreservat. Siden den gang har området vært utsatt for ulike trusler. Eksempelvis: Tyskerne brukte det som bombelager under 2. verdenskrig og Bærum kommune vurderte det som boligområde i 1980-årene. Den lille "fredaskogen" har alt hva man kan ønske seg i et nærfiluftsområde. Skogparken er en del av et enestående kulturlandskap sammen med Nordenga, Bråtajordet og Saeuejordet. Her drives aktivt landbruk i skjønn forening med kulturminner og rike naturkvaliteter. Stubberud Skogpark er et glitrende 81 år gammelt, eksempel på hva et fremsynt og frivillig vern kan bety for å ta vare

umistelige naturverdier samtidig som det betyr noe for livskvaliteten i et boligområde hver dag. Naturreservatet får nye tilhengere fra lokalmiljøet hvert år i form av skoleklasser og barnehager. Dette kan synes som en ren naturvernidyll for øye-

blikket, men vi har oppdaget at Bærum kommune har inngått en egen beiteplan for området (2005) som bryter med den opprinnelige skjøtselsplanen fra 1991. Her har lokallag og fylkeslag en jobb å gjøre vis a vis kommunen!

Foto: Finn Hebbe Johansen

Fra avdukingen av ny informasjonstavle i Stubberud 28. juni 2010. Til venstre Rigmor Arnkvaern, leder av Bærum Natur- og Friluftsråd og til høyre Susza Fey, nestleder i Naturvernforbundet i Bærum.

VM på snøbrett

kan bety slutten på det enkle friluftsliv i Tryvannsåsen. Onsdag 30. juni arrangerte Naturvernforbundet i Oslo Vest med leder Eystein Husebye i spissen befarings med miljøvernminister Erik Solheim, Rune Gerhardsen fra Ap, byråd Bård Folke Fredriksen med flere i Tryvannsåsen, for at de med selvsyn skulle se hvilke inngrep vi står overfor.

Hvis ikke, får vi ikke VM på snøbrett (eng.: snowboard) i 2011, er det endelige argumentet fra utbyggerne. Eystein Husebye tar til motmæle – det finnes ikke belegg for en slik påstand, gjengitt i et større oppslag i Aftenposten Aften dagen etter.

For vår del får vi bare grue for hvilke spillopper som skal ta neste skogteig i randsonen av Marka under dekke av den tilrettelagte idrettens umettelige behov.

Jørgen Stubbesitter

Terra

Det er godt å sitte på en stubbe oppe på Lauvåsen og glane ut i været. Men selv vi landsby-eldster kan av og til tenke lenger enn til hva det blir til middag i dag. Leika, naboenes puddeltispe, ligger og døser i skyggen og bryr seg ikke en døyt – etter den ene brødskiven. Hun vet det er lenge til middag. Vifter bare innimellom bort en flue med ørene.

Hva skal det bli til med vår verden? For to hundre år siden og før den tid var det presteskapet som bestemte. Da hadde de et godt tak på folk med hinsidige skremser. Danskene var heldige, de hadde Grundtvig som preket om gleden og kjærligheten ved kristendommen, og de forble lenge et gladlynt folk. Vi fikk Hans Nielsen Hauge som priset hardt arbeid, og banet vei for Ole Hallesbys pliktroskap med svovelpølen i vente for unnasluntrere. Det var bare i byene østpå milde Kristian Schjelderup vant gehør.

Karusellen dreiet videre. Juristene kom med regler, lover og prosesser. De dominerte lenge, men så skjønnte man at det måtte produksjon til, ellers ble det stagnasjon. Ingeniørene kom på topp, dynamisk skulle det være. Det varte en stakket stund, en menneskealder eller så: varene måtte selges. Tidens løsen ble markedsførerne, og med dem en gjennomført økonomisk tankegang. Banksjefene kom på at heller ikke de skulle ta slike sidehensyn som å være samfunnsstøtter. Dermed oppsto suksessivt alskens finansakrobatikk-institusjoner innenfor og utenfor bankvesenet med provisjonsfantastene i Terra-, Glitnir- og Lehman Bros-systemet. Der er vi i dag. Økonomene mister sin tyngde.

Hvem kommer så? Om Grundtvig, Hauge og Hallesby gjenoppstod i dag, ville de, av bondeslekter som de var, trygt stå sammen med Lovelock, Dammann og Næss om et mer eller mindre sekularisert vern om skaperverket – alt dreier seg snart bare om dette ene. Vi høres av.

Sett og sakset

Prøvesteinen

Hvis markagrensen i det hele tatt skal ha noen betydning, så kan ikke området utvides. Det er snakk om et enormt naturinngrep, mener Elvestuen. Oslo Vei fortsetter imidlertid planleggingen av utvidelsen, inntil bystyret fatter sin endelige avgjørelse, opplyser informasjonssjef Maren Malthe-Sørensen.

Aftenposten om Huken pukkverk i Lillomarka, 12. mai 2010

Denne slags Mennesker

Takket være Aker Kommune, har ogsaa denne slags Mennesker et Tilflugtsted i Nøklevandsskogene. Her er det fredelig og stille. Ingen anden Lyd end Naturens egen Stemme lyder her Vandrerer imøde, og søger man længere indover mod Elvaagen og videre, kommer man på Trakter, hvor ingen Turist længer færdes.

Johan Henrik Borrebæk: Paa uvante Stier: Fodture i Kristiania omegn, 1903.

Sitatet er hentet fra Nytt fra Østmarka. Medlemsblad for Østmarkas Venner nr 2 2010. Hele stykket er gjengitt der.

Lettelsen

For i fjor kom det en annen rapport fra Union of Concerned Scientists som viser at genetisk modifiserte og ugressresistente soyabønner og mais ikke har generert større avlinger i det hele tatt, og insektresistent mais bare har ført til marginalt høyere avkastning. Det slår bena under hele argumentet for genetisk manipulert matproduksjon, ...

Grete Gaulin i Aftenposten Innsikt mai 2010, side 51.

Vår tids Alexandria?

Biologisk mangfold er evolusjonens arkiv, der livets utvikling over flere hundre millioner år er lagret. Dette er et arkiv vi bare så vidt har begynt å lære å lese, likevel behandles det skjødesløst av menneskeheten. Det er som vi skulle ødelegge bøkene i et helt bibliotek før vi har lest dem.

Nils Chr. Stenseth, sitert i Apollon 2-2010

Klargjørende produktinformasjon fra www.unil.no

Vi hadde fiskepudding til middag i går. Den besto av hvitfisk fra fangstsonen 27.

Innsendt

LOKALLAG I NOA

Send rettelser til red.

Naturvernforbundet i Asker:	Arild Jansen, Pb 332, 1371 Asker, 66846814, ariljans@online.no
Naturvernforbundet i Bærum:	Bjørn Frodahl, Skogveien 115 B, 1369 Stabekk, 92452000, frodahl@online.no
Naturvernforbundet i Fet:	Liv Grøtvedt, Rovenveien 47, 1900 Fetsund, 63885210, 92097204, ligroetv@online.no
Naturvernforbundet i Lørenskog:	Margareta Bondevik, Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog, 67902810, gretetrond@online.no
Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum:	Kåre Hombles, Sør-Kringler, 2030 Nannestad, 92696375, khombles@online.no
Naturvernforbundet i Nes:	Marit Frøystad, Myrullveien 4, 2150 Årnes, 63903193, 92463277, marifro@online.no
Naturvernforbundet på Nesodden:	Peter Schølberg, Pb 251, 1450 Nesoddtangen, 66914850, pschjo@hotmail.com
Naturvernforbundet i Nittedal:	Ivar Christensen, Lyngveien 9, 1482 Nittedal, naturvernittedal@gmail.com
Naturvernforbundet i Oppegård:	Mariella Memo, Pb 291, 1410 Kolbotn, 66807841, marimemo@online.no
Naturvernforbundet Oslo Nord:	Elin Tyse, Jutulveien 11, 0852 Oslo, 22690526, elintyse@c2i.net
Naturvernforbundet Oslo Vest:	Eystein F. Husebye, Pb 3157 Elisenberg, 0208 Oslo, 22141513, ey-f-hus@online.no
Naturvernforbundet i Skedsmo:	Elisabet Bolstad, Pb 27, 2001 Lillestrøm, 47623917, elisbo@gmail.com
Naturvernforbundet i Ski:	Stein Martinsen, Pb 232, 1401 Ski, 64872806, gaupstein@online.no
Naturvernforbundet i Vestby:	Kristian Vahl Østbye, Uglevn 15, 1555 Son, 64950099, 23462127, kristian.ostbye@idr.oslo.kommune.no
Naturvernforbundet i Ås:	Hans Erik Lerkelund, Pb 130, 1431 Ås, 98849397, helerk@start.no
Studentlaget i Ås:	Victoria Maria Kristiansen, victoria.kristiansen@student.umb.no
Østkanten Naturvernforbund:	Bodil Motzke, Lindbäckv. 23F, 1163 Oslo, 40497909, bodil.motzke@ubf.oslo.kommune.no
Oslo Studenlag av NU og NNV:	Jan Martin Andersen, jmanders@student.matnat.uio.no

Kontaktpersoner i kommuner uten lokallag

AURSKOG-HØLAND: Yvonne Ødegård, Nannestadgata 1, 2000 Lillestrøm **ENEBAKK:** Kjell Arild Ødegård, Vestbyveien 69, 1914 Ytre Enebak, 47382810, tobjoelo@online.no **FROGN:** Sylvi Ofstad Samstag, Badehusgaten 15, 1400 Drøbak, 64935943 **RÆLINGEN:** Tom Bengtson, Runiveien 15, 2005 Rælingen, 63839835, tbengt@broadpark.no **SØRUM:** Helge Njaa, Brinken 2, 1920 Sørumsand, 63827933

Vannet under byen

På sin vandring under Oslos gater har en liten grevling funnet mye snadder.

Den betydeligste omvendelse i nyere offentlig historie, nest etter lagdommer Lange-Nilsen som bruker sin pensjonisttilværelse på å få omstøtt noen av sine avsagte dommer i sedelighetssaker, er nok direktør Finn Johansen i Vann- og avløpsetaten. Hør bare hva hovedforfatter Tor Holtan-Hartwig har å si i jubileumsboken til den brave forening Oslo Elveforum, Blågrønn hovedstad. Jubel og gråt for Oslos elver og bekker, svært nær utgivelse (Oslo Elveforum bør bli, og blir, berømmet for sin aktive og dels svært vellykkede innsats for gjenåpning av Oslos nedgravde elver og bekker):

”Historisk vending. Da tidligere direktør for Vann- og avløpsetaten, Finn Johansen, holdt sin avskjedstale i Rådhuset i 2008, fortalte han at hans etat i sin tid opererte med en løpende statistikk over antall kilometer nedgravde, overdekkede elve- og bekketrekkninger. Resultatene ble som kjent ganske betydelige. Som pensjonist ville han nå se frem til – med entusiasme – å bidra til en lignende statistikk, men med motsatt fortegn!”

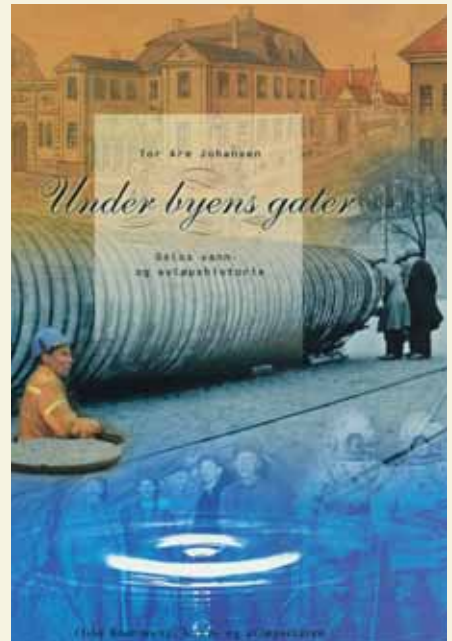
Dette kan være grunn nok til å trekke frem en bok om byens vann- og avløpshistorie, en jubileumsbok som nettopp Finn Johansen tok initiativ til. Vi følger de rundt fire hundre årene fra byens borgere fikk en rørledning av uthult tre fra inntaket i Akerselva rett ved Nedre mølle, omtrent der hvor Vøienbrua ligger i dag, ned langs Maridalsveien og til Akershus festning. Fra vannposter til vann i springen, fra dumpedoer og åpen kloakk til dagens vannklosetter. Man kan falle i staver over elegant ingeniørkunst, trykkavlastningsbassengene og forskjellige rensemetoder. Men mest interessant for NOAs tema er konfliktene og avveiningene. Vann må byen ha, og spillvannet må behandles. Det ble oppdemninger i Marka.

Les om stridighetene mellom utbyggerne og naturvern da Langlia på Kroksgogen og da Elvåga i Østmarka ble demmet opp. Noe markskrikerisk kan nevnes at etaten seriøst foreslo å heve Bjørnsjøen med 28 meter, og Skjær-sjøen med 11 meter i 1962. Noe har vi da virkelig unngått!

Skittent vann måtte ut et sted. Da fikk vi stinkende bekker og elver, så ble de lukket. I neste omgang får vi så et separat avløpsnett med rensanlegg, og vi kan gjenåpne rene elver og bekker. Det er en god naturvernoppgave.

I dag er Vann- og avløpsetaten en av våre beste samarbeidspartnere, både når det gjelder vann inn, og vann ut. Forfatteren er historiker og konservator ved Norsk Teknisk Museum. Dette har han gjort bra.

Red.

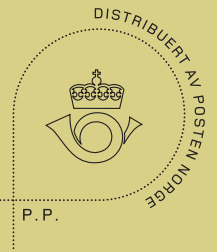

Tor Are Johansen
Under byens gater Oslos vann- og avløpshistorie
 Oslo kommune
 Vann- og avløpsetaten, Oslo 2001
 263 sider, illustrert
 ISBN 82-9960-40-0-1
 Pris ukjent

Returadresse:
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120
0461 Oslo

B

NORGE

P. P.

MARKAKALENDER 2011

Bestill allerede nå vår tradisjonelle kalender for neste år! Planleggingen tilsier at det blir like mange flotte fotoer som i fjor. Prisen er den samme, ett eksemplar kr 109,- for medlemmer, og kr 144,- for ikke-medlemmer, pluss porto og ett lite ekspedisjonsgebyr. Kommer du innom Vøienvolden i åpningstiden (mandag til torsdag kl 08.00 – kl 12.30) slipper du porto og gebyr. Kvantumsrabatter for flere eksemplarer. Ser man på portogrensene, lønner det seg å bestille 3–5, det er samme pris som forsendelse av to. Neste portotrinn er også det samme for 6–8 eksemplarer.

Send bestilling til noa@noa.no eller på telefon 22 38 35 20. Går alt som planlagt, vil kalenderen være klar for utsendelse i begynnelsen av november.

Støtt NOAs arbeid
for å sikre Marka.
Kjøp Markakalenderen
for 2011!

Hvorfor ikke la Markakalenderen bli din julehilsen til familie og venner? Ved kjøp av kalenderen bidrar du til NOAs arbeid for blant annet å ta vare på Marka, eventyrskogene og våre grønne lunger.

Markakalenderen
utgis av NOA

kr **109,-**^{prstk}
medlemspris

Kalenderen måler
21 cm X 29 cm

Medlemmer:

- 1 eks. kr 109,- pr stk.
- 2-4 eks. kr 99,- pr stk.
- 5-9 eks. kr 89,- pr stk.
- 10-19 eks. kr 79,- pr stk.
- 20-49 eks. kr 69,- pr stk.

Ikke-medlemmer:

- 1 eks. kr 144,- pr stk.
- 2-4 eks. kr 134,- pr stk.
- 5-9 eks. kr 124,- pr stk.
- 10-19 eks. kr 114,- pr stk.
- 20-49 eks. kr 104,- pr stk.

Jeg bestiller herved eksemplar/er av NOAs MARKAKALENDER 2011. Medlemspris er kr 109,- pr stk. Ikke medlemmer betaler kr 144,- pr stk. Porto og ekspedisjon kommer i tillegg. Det gis rabatt ved kjøp av mer enn 1 kalender.

.....
Navn

.....
Medlemsnummer

.....
Adresse

.....
Postnummer/Sted

Adressaten betaler
for sending i Norge

Distribueres av
Posten Norge

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Svarsending 2209
0091 Oslo